

Prosazování a implementování eGovernmentu v České republice v letech 1999-2006 včetně hlavních existujících překážek a soubor opatření k urychlení jeho dalšího rozvoje

Tento materiál má povahu dokumentu, který má popsat dosavadní prosazování a implementování eGovernmentu v České republice. Popsat hlavní překážky a dále stanovit priority vlády při prosazování urychlení rozvoje eGovernmentu v krátkodobém horizontu - následujících několika měsících. Předpokladem je, že Česká republika má mít i vlastní střednědobou a dlouhodobou strategii pro rozvoj služeb eGovernmentu. Ta by již měla být formulována Radou vlády pro informační společnost jako odborným poradním orgánem vlády a následně by ji měla schválit i vláda.

I. Prosazování a implementování eGovernmentu v České republice v letech 1999-2006

Vývoj

První služba, kterou mohli občané v České republice vyřizovat elektronicky prostřednictvím elektronické pošty bylo v roce 1999 podávání žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. V roce 2000 pak byl implementován do českého právního řádu institut elektronického podpisu, který měl umožnit občanům komunikovat s orgány veřejné moci elektronickou cestou. Bohužel však trvalo další téměř rok a půl, než byl vydán prováděcí právní předpis k tomuto zákonu, jenž tuto funkci elektronického podpisu fakticky umožnil realizovat v praxi. V souvislosti se zavedením institutu elektronického podpisu bylo umožněno novelou správního řádu používat elektronickou komunikaci v řadě správních agend. Bohužel však řada úřadů na tuto činnost nebyla připravena a ani neprovozovali elektronické podatelny jejichž prostřednictvím bylo možné činit elektronická podání.

V roce 2000 byla také schválena úprava, která měla umožnit tehdy nově zřízenému Úřadu pro veřejné informační systémy koordinaci informačních systémů ve veřejné správě tak, aby spolu tyto systémy mohly vzájemně komunikovat a vyměňovat si data.

V tomtéž roce byl zřízen Úřad na ochranu osobních údajů, který má kompetenci dohlížet nad zpracováváním osobních údajů.

Další změna nastala k 1.1. 2003 kdy zanikl Úřad pro veřejné informační systémy a jeho místo zaujalo nově zřízené Ministerstvo informatiky. To se po svém vzniku zaměřilo zejména na front office a začalo prosazovat v rámci meziresortní připomínkového řízení změny jednotlivými resorty vládě předkládaných právních předpisů. Tak aby v případech, kdy předkládaný právní předpis obsahoval procesní úkon podání, mohl být tento úkon činěn elektronicky. Bohužel však již Ministerstvo informatiky nevěnovalo tolik energie problematice jakým způsobem činit tyto procesní úkony v případech, kdy je nutné doložit písemnosti jako přílohy. Ty vesměs vždy existují jen ve formě listinné a nikoliv elektronické. Ministerstvo tehdy primárně kladlo akcent na to, aby šlo učinit co největší množství jednotlivých podání elektronicky, to že občan pak často sice elektronicky dokument podepíše, elektronicky podá, ale následně bude muset vložit do aktovky dokumenty a na úřad se s nimi vypravit, aby je osobně doložil bohužel nebylo předmětem až takového zájmu.

Silný akcent na front office byl veden rychle měřitelnými quick wins a politickým prohlášením tehdejšího ministra informatiky z října roku 2002, kdy na veletrhu INVEX v Brně deklaroval, že jeho cílem je do roku 2006 zpřístupnit 25% agend veřejné správy online. Je na místě dodat, že dnes v roce 2006 existuje např. na úrovni obcí a krajů cca 550 druhů podání v jednotlivých agendách. Pouze deset z těchto 550ti podání lze vyřizovat čistě elektronicky, u ostatních existují překážky buď legislativního charakteru, kdy právní předpisy elektronickou formu neuznávají, nebo věcného charakteru, kdy technické a bezpečnostní možnosti úřadů neumožňují vyřizovat příslušnou agendu.

Ministerstvo informatiky v té době podcenilo back office. Dochází tak stále k situacím, že na úřad dorazí prostřednictvím elektronické podatelny písemnost v elektronické podobě, příslušný úředník ji však vytiskne a vloží do šanonu a spis již poté po úřadě případně i mezi úřady putuje v materiální podobě. Toto bohužel nebylo překonáno ani novým zákonem o archivnictví a spisové službě, který vypracovalo Ministerstvo vnitra. Tento zákon sice umožňuje vést spisovou službu elektronicky, bohužel však stále preferuje vedení spisové služby v podobě materiální než v podobě elektronické. Úřady tak nadále setrvávají u vedení spisů v listinné podobě a místo elektronických dokumentů tak stále obíhají po úřadech lidé s dokumenty.

Špatnou situaci v back office dokládá stále nevyřešený problém se sdílením dat mezi jednotlivými státem vedenými registry. Řada právních předpisů nezakládá explicitně elektronickou formu vedení příslušného registru, přestože spousta z nich je ve skutečnosti v elektronické formě vedena. Téměř u žádného z nich nejsou údaje v elektronické formě považovány za právně závazné. Příliš roztržitá jsou také místa provádějící registraci, zaevidování nebo zápisy do evidencí. Tato místa často vzájemně nekomunikují (někdy i v rámci jednoho informačního systému), často také chybí podpora těchto míst kvalitní výpočetní technikou.

Ministerstvo informatiky dokonce během prvního roku své existence pozastavilo práce na zajištění sdílení dat mezi jednotlivými registry a věnovalo se již výše uvedenému front office a vedle toho vytvoření portálu veřejné správy, který se během prvního roku existence ministerstva stal jeho vlajkovou lodí. Nutno podotknout, že portál veřejné správy se stal jen jakousi nástěnkou pro získávání informací z veřejné správy a o veřejné správě. Právě díky tomu, že nelze sdílet data ve veřejné správě se data určená pro portál veřejné správy musí speciálně vytvářet pro tento portál na zakázku. A to i přes to, že portál veřejné správy zveřejňuje data, která má veřejná správa již k dispozici. Během roku 2004 se Ministerstvo informatiky sice pokusilo obnovit práce na sdílení dat mezi jednotlivými registry. Dokonce vláda svým usnesením č. 1064/2004 schválila věcný záměr zákona o sdílení dat při výkonu veřejné správy. Ministerstvo informatiky v návaznosti na to připravilo i návrh zákona v paragrafovaném znění. Bylo však již pozdě na to, aby byli schopni prosadit legislativní změny do konce funkčního období vlády. Navíc pro navržené změny nezískali podporu v Legislativní radě vlády a tak se připravený materiál nedostal ani na samotné jednání vlády. Vládu tak čekají práce na sdílení dat mezi jednotlivými registry zcela od začátku (s možností využití některých dílčích dosavadních výsledků, jako je např. analýza a návrh registru územní identifikace, adres a nemovitostí schválená usnesením vlády č. 1306/2005 nebo návrh řešení vytvoření hospodářského registru schváleného usnesením vlády č. 562/2006; obojí jsou však dokumenty ve stádiu záměrů či studií a jejich promítnutí do legislativy a následně do aplikační praxe je během na dlouhou trať), tak aby pro navrženou úpravu získali podporu odborné veřejnosti.

Vedle výše uvedené činnosti Ministerstvo informatiky připravilo a prosadilo několik novel právních předpisů jako byla novela zákona o elektronickém podpisu, která uložila povinnost všem úřadům provozovat elektronické podatelny a zavedla institut elektronické značky či novela zákona o informačních systémech veřejné správy, jejíž účinky se však promítnou až v následujících letech.

Kromě legislativních kroků připravilo Ministerstvo informatiky i státní informační a komunikační politiku, Broadbandovou strategii či Národní strategii informační bezpečnosti. A investovalo energii do projektů jakými je Národní program počítačové gramotnosti, Internetizace knihoven či e-podpis obcím.

Protože je Ministerstvo informatiky díky svému relativně slabému postavení spíše jakýmsi marketingovým propagátorem elektronické formy komunikace a subjektem, který monitoruje problematiku eGovernmentu a zastupuje Českou republiku v oblasti informační společnosti u EU a mezinárodních organizací. Je nutné zmínit roli ostatních resortů.

Každé ministerstvo si implementuje své eGovernment aplikace samostatně s různou intenzitou zavádění. A právě často záleží na politické vůli jednotlivých ministrů do jejichž kompetence příslušné agendy spadají, zda budou investovat své úsilí do jejich elektronizace. Dalším významným prvkem majícím vliv na elektronizaci příslušných agend je entuziasmus příslušných IT pracovníků na daném ministerstvu a schopnost politických představitelů zajistit finanční prostředky ze státního rozpočtu na financování projektů.

Koncepce a politiky

Obecně lze říci, že prvními významnými strategiemi byly v roce 1999 přijaté Národní telekomunikační politika a Státní informační politika. Jestliže k Národní telekomunikační politice zaujala vláda rezervovaný postoj, když ji vzala pouze na vědomí, tak s na svou dobu velmi ambiciózní Státní informační politikou se plně ztotožnila a přijala ji za svou.

Po vzniku Ministerstva informatiky v roce 2003 došlo k významnému odklonu od původních ambiciózních strategických dokumentů přijatých v roce 1999, strategie byly přehodnoceny a vše vyústilo v roce 2004 schválením Státní informační a komunikační politiky, známé taky jako e-Česko 2006. Tato strategie nahradila předchozí Národní telekomunikační politiku a Státní informační politiku. V souladu s cíli Lisabonského procesu se Státní informační a komunikační politika orientuje zejména na rozpracování záměrů eEurope 2005 do národních podmínek tak, aby Česká republika dostala svým závazkům vůči EU, a současně s tím vytěžila maximum z možností, které skýtá potenciál informačních a komunikačních technologií. Dnes v roce 2006, kdy měly být cíle stanovené ve Státní informační a komunikační politice dosažené lze s jistotou říci, že řada z nich nebyla splněna nebo ve stanoveném termínu splněny moci být nebudou. Například se jedná o:

1. cíl vybavit postupně čipovými kartami vedoucí a odborné pracovníky veřejné správy,
2. cíl definovat, legislativně ošetřit a následně zavést do praxe jednotný bezvýznamový národní identifikátor,
3. cíl dokončit připojení všech vzdělávacích institucí (včetně knihoven) k internetu.
4. cíl eliminovat na nejnižší možnou míru povinnost občana předkládat orgánům veřejné správy dokumenty v listinné podobě, pokud si je mohou orgány mezi sebou poskytovat elektronicky,
5. cíl připravit legislativní úpravu pravidel pro výměnu dat mezi orgány veřejné správy a postavení základních registrů veřejné správy,
6. cíl používat elektronická tržiště v celé oblasti veřejné správy pro všechny druhy nákupů v ceně nad 100 000 Kč,

Na základě Státní informační a komunikační politiky byla následně v roce 2005 vypracována a vládou přijata Národní politika pro vysokorychlostní přístup „Broadband strategie ČR“ a Národní strategie informační bezpečnosti ČR.

Přestože cíle politiky eČesko 2006 nejsou dosud naplněny, nebyl ani stanoven jejich dodatečný harmonogram. Stanovení strategie v oblasti eGovernmentu na další roky se dosud nezačala připravovat.

Počítačová gramotnost

Podle výzkumu ČSÚ osobní počítač použilo v posledních 3 měsících (šetření proběhlo v 1.čtvrtletí 2005) 42 % populace ve věku 15 let a více (tj. v absolutním vyjádření přibližně 3 650 tis. jednotlivců starších 15 let). Počítače více používají mladší než starší a jednotlivci s vyšším vzděláním. Nejvíce je používají studenti (v posledních 3 měsících použilo osobní počítač 91 % studentů) a osoby s vysokoškolským vzděláním (79 %). Naopak, nejméně osobní počítače používají jednotlivci ve věku 65 let a více (3 %).

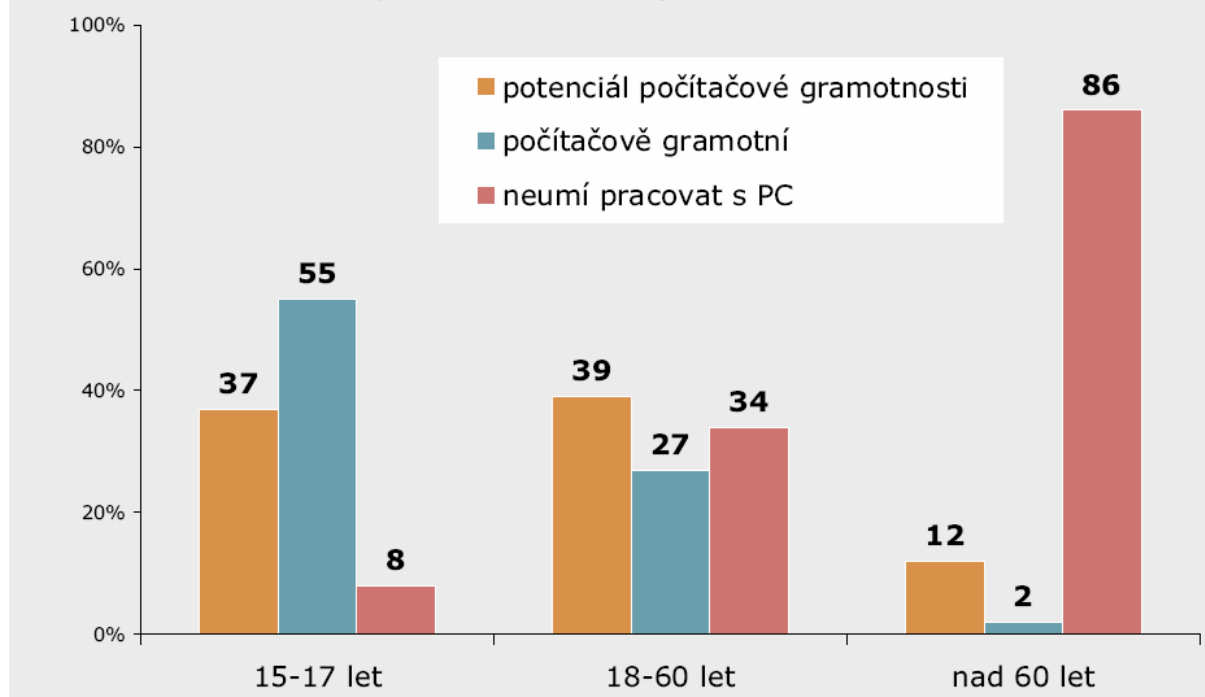
Internet použilo v posledních 3 měsících 32 % populace ve věku 15 let a více (přibližně 2 790 tis. jednotlivců starších 15 let). Zaznamenány byly výrazné rozdíly v používání internetu především podle věku a vzdělání. Internet používají nejčastěji studenti (v posledních 3 měsících použilo internet 78 % studentů) a lidé s vysokoškolským vzděláním (73 %). Naopak nejmenší podíl uživatelů internetu je mezi jednotlivci ve věku 65 let a více (2 %) a mezi jednotlivci se základním vzděláním (bez studentů středních škol), a to 4%.

Počítačová gramotnost podle průzkumu agentury STEM MARK provedeném v 8/2005

Práce s počítačem - potenciál počítačové gramotnosti

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=16 344

POZNÁMKA: Procento respondentů ve věkové kategorii

Komunikace s veřejnou správou

Obecně úroveň eGovernmentu v České republice bohužel není natolik vysoká, aby vedla k rozšíření používání ICT mezi obyvatelstvem. Vše dokazuje neochota uživatelů internetu používat tento prostředek k hledání informací týkajících se státní správy. Podle průzkumu společnosti Factum Invenio z letošního roku jen 8 % z uživatelů internetu jej používá k uvedené činnosti s určitou pravidelností. Oproti tomu 42 % uživatelů internetu ani v budoucnu neplánuje internet využívat k hledání informací týkajících se státní správy. Tato skepse k používání internetu k uvedenému účelu je alarmující. Zvláště když toto číslo není z celé populace, ale z uživatelů internetu, tedy osob, které lze považovat za informačně gramotné.

Vezmeme-li dále v potaz, že podle stejného výzkumu jen 0,3 % obyvatel České republiky nad 15 let používá opakovaně elektronický podpis, který je nutné použít při činění procesních úkonů vůči orgánům veřejné moci, je zjevné že k eGovernmentu se občané dostávají až druhotně místo toho, aby je nabídka kvalitních eGovernment služeb vedla k rozšíření používání ICT. Dokládá to i fakt, že občané dnes mají možnost relativně levného připojení k internetu a pořízení levného elektronického podpisu, bohužel však mají málo příležitostí jak tyto nástroje významně využít při komunikaci a transakcích s veřejnou správou a nemají tak ani motivaci si pořídit elektronický podpis, protože by jej patřičně nevyužili.

Úroveň eDemocracy

Přestože informační technologie umožňují větší zapojení občanů do rozhodovacích procesů, nejsou tyto možnosti v České republice vůbec využívány. A to i přes to, že veřejné projednání návrhů právních předpisů vytváří nejen transparentní protikorupční prostředí v legislativním procesu, ale také vede k větší kvalitě právních předpisů.

II. Hlavní existující překážky rozvoje eGovernmentu v České republice

Česká republika v nasazování eGovernmentu v letech 1999-2006 výrazně zaostala oproti možnostem, které byly vytvořeny zejména vznikem samostatného Ministerstva informatiky v roce 2003. V České republice se jeví jako nejzásadnější problém v budování eGovernmentu neexistence legislativní úpravy, která by umožnila patřičný rozvoj služeb poskytovaných on-line. Na jedné straně stojí legislativní překážky, typu nevyřešených nových nástrojů a institutů a na straně druhé zastaralé organizačně technické pravidla zakotvené v legislativě, které znemožňují používat nové postupy přesto, že příslušné orgány veřejné moci vykonávající dotčenou agendu jsou jak technicky, tak i organizačně připraveny vykonávat příslušnou agendu elektronicky.

Nemožnost sdílení dat mezi jednotlivými registry

V právním řádu České republiky dosud neexistuje právní předpis, kterým by byla upravena jednotná pravidla pro sdílení dat při výkonu veřejné moci, a to ani pro poskytování informací z informačních systémů veřejné správy pro potřeby výkonu veřejné moci jinými orgány veřejné moci, ani pro sjednocování údajů vedených v informačních systémech typu registrů.

Právní úprava jednotlivých informačních systémů veřejné správy je roztržena do mnoha právních předpisů. Zákony týkající se jednotlivých informačních systémů svým striktním vymezením okruhu uživatelů informací vedených v příslušném informačním systému vytváří právní prostředí, které neumožňuje přímo ze zákona komunikaci mezi orgány veřejné správy vůbec nebo umožňuje sdílení dat pouze v přesně a přísně stanoveném, omezeném rozsahu a jen mezi určenými subjekty, přičemž podmínky tohoto sdílení nejsou nikde obecně upraveny a z toho důvodu probíhá sdílení dat mezi různými systémy za různých podmínek, zejména co do technického provedení, a pro každou vazbu mezi informačními systémy je nutno řešit nové provedení této vazby, přičemž vazby jednoho systému na různé další systémy se mohou uskutečňovat několika různými a vzájemně nekompatibilními způsoby. Tím se prohlubuje nekompatibilita informačních systémů což ve svém důsledku brání dalšímu propojování informačních systémů výraznějším rozšířením moderního výkonu veřejné moci.

Činnost orgánů veřejné moci je podporována jednotlivými dílčími informačními systémy. V praxi se komunikace mezi těmito systémy odehrává na různé úrovni, celkově ji však nelze považovat za příliš uspokojivou (o sdílení dat lze hovořit zřídka), a to i vzhledem k tomu, že řada údajů je od fyzických osob i od právnických osob vyžadována opakovaně a s následnou vzájemnou komunikací informačních systémů jsou problémy.

Řada právních předpisů nezakládá explicitně elektronickou formu vedení příslušné evidence (registru, rejstříku, seznamu), přestože řada z nich je ve skutečnosti v elektronické formě vedena; téměř u žádné z nich nejsou údaje v elektronické formě považovány za právně závazné. Příliš roztržena jsou také místa provádějící registraci, zaevidování nebo zápisy do evidencí. Tato místa často vzájemně nekomunikují (někdy i v rámci jednoho informačního systému), často také chybí podpora těchto míst kvalitní výpočetní technikou.

Stávající zákonné úpravy také často v praxi neumožňují ověřit pravdivost údajů navržených k zápisu, a v důsledku toho dochází k chybně vedeným údajům v evidencích.

V současné době proto nelze jednotlivé evidence vedené orgány veřejné správy považovat za funkční kooperující celek.

Obecná právní úprava výměny informací v „kompetenčním“ zákoně i v dalších zákonech je nedostačující a v praxi často nefunkční. Možnosti a povinnosti orgánů veřejné správy týkající se sdílení, předávání a poskytování potřebných údajů jsou ve speciálních zákonech stanoveny nejednoznačně a omezeně, není explicitně stanovena povinnost správců registrů veřejné správy vést aktuální a správné údaje (s výjimkou údajů osobních).

Pokud je uložena povinnost orgánu veřejné správy předávat data, je zpravidla uložena neurčitě a přijímající orgán veřejné správy tato data bere pouze jako doplňkový (kontrolní) zdroj pro údaje, které si prvotně zjišťuje sám.

Problematiku sdílení dat mezi jednotlivými registry se pokusilo upravit Ministerstvo informatiky v návrhu zákona o sdílení dat tak, že by byly vytvořeny předpoklady pro vznik soustavy registrů veřejné správy, jakožto jedinečného zdroje údajů o objektech vedených v těchto registrech. Ostatní informační systémy veřejné správy by přebíraly údaje z těchto registrů, čímž by se zajistilo jejich konzistentnost tak, aby nedocházelo k zapisování hodnotově odlišných nebo nepravdivých údajů do různých evidencí (např. jinak znějících nebo dokonce neexistujících adres sídel právnických osob) různými orgány, a tím by nedocházelo k ohrožování výkonu veřejné moci, přičemž nesporným efektem by bylo snížení byrokratické zátěže subjektů stojících vně veřejné správy. Tento návrh však nakonec nebyl v rámci legislativního procesu doporučen ke schválení vládě a Česká republika se tak stále nachází v neutěšeném stavu v oblasti sdílení dat.

Neexistence jediného bezvýznamového identifikátoru osoby

Pro základní identifikaci občanů obyvatel České republiky v rámci informačních systémů veřejné správy se dosud v převážné míře využívá rodné číslo. Není však bezvýznamovým identifikátorem (obsahuje datum narození, pohlaví a v některých ročnících lze dokonce odvodit i informaci o místě narození) a platnost jeho stávající struktury je omezena datem 31. prosince 2053. Ministerstvo informatiky se tak v současnosti zabývá zavedením bezvýznamového identifikátoru osoby, tak aby vzniknul identifikátor osoby, který sám o sobě není nositelem významu, který bude unikátní a neměnný v čase. Ačkoliv je bezvýznamový identifikátor jedním z referenčních údajů v rámci základních registrů, a měl být zaveden dříve, než budou zahájeny práce na registru obyvatel, dosud v této oblasti nebyly Ministerstvem informatiky předloženy žádné zásadní návrhy, které by navrhly řešení problému.

Nerovnoprávnost formy listinné s formou elektronickou

Český právní řád rozlišuje dokumenty ve formě listinné a elektronické. Stanoví-li tak zvláštní právní předpis, že písemnosti jsou úřady vydávány pouze ve formě listinné, brání tato forma dalšímu rozvoji eGovernmentu. Existují však i případy, kdy legislativa umožňuje vydávat písemnosti jak ve formě listinné, tak i elektronické, avšak některé úřady tyto alternativy neakceptují a vydávají písemnosti i nadále ve formě listinné. Často právě díky tomu, že některé dokumenty neexistují v elektronické podobě, je nelze použít při elektronické komunikaci s úřady jako různé přílohy k jednotlivým procesním podáním.

Na veřejnosti se objevila předloha zákona zpracovaná nevládními organizacemi, která navrhuje zavést institut obousměrné konverze dokumentů, tedy převod dokumentu z listinné podoby do podoby elektronické a naopak; přiznání takto převedenému dokumentu stejné právní účinky jakých požívá původní dokument. Tuto konverzi dokumentů by prováděli notáři a obecní úřady s matrikou; dále by ji také prováděl každý úřad pro výkon své působnosti (vedení spisů, vydávání výpisů, atd.). Pokud by některý úřad vydával výpisy z různých rejstříků a evidencí podle stávající legislativy pouze v listinné podobě a občan měl zájem obdržet tento výpis v podobě elektronické, úřad mu vedle klasického výpisu vydá tento výpis i v podobě elektronické (provede na své náklady konverzi do elektronické podoby). Takto konvertované dokumenty by již mohly být používány v eGovernmentu jako přílohy k různým podáním vůči úřadům.

Nedostatečné vedení elektronických spisů a elektronické spisové služby

Spisy v jednotlivých řízeních jsou vedeny převážně v listinné podobě, vznikají tak problémy s jejich oběhem, nakládáním a občas dojde i k jejich ztrátám.

Existuje předloha zákona, který předpokládá, že spisy budou vedeny především elektronicky a uloženy v centrálním datovém skladu, zamezí se tak možnostem ztráty spisu, výrazně se tak zjednoduší nakládání se spisem a jeho předávání, což povede k zefektivnění celého řízení.

Neexistence centrálního kontaktního místa pro elektronickou komunikaci s orgány veřejné moci

V České republice neexistuje jedno centrální místo jehož prostřednictvím by mohl občan nebo podnikatel komunikovat se všemi úřady a činit jeho prostřednictvím podání, případně jednotlivé úřady by mohly jeho prostřednictvím doručovat občanům či podnikatelům své písemnosti. Dosud je situace taková, že většina eGovernment služeb je rozeseta na několika portálech z nichž každý spravuje jiný

úřad. Dále pak každý úřad disponuje svou elektronickou podatelnou. Občan však aby mohl prostřednictvím této podatelny úřad kontaktovat, musí znát adresu pro elektronický kontakt příslušné podatelny. Neexistuje tak na rolích založený přesný adresář jednotlivých úřadů a je tak obtížné doručit písemnost věcně a místně příslušnému úřadu.

Stejně jako u nerovnoprávnosti formy listinné s formou elektronickou, tak i pro tuto problematiku je nezávislými Think-Tanky zpracovaná předloha zákona, který zakládá zvláštní centrální přepážku pro komunikaci s orgány veřejné moci, která je založena na speciálních datových schránkách, které jsou přiděleny jednotlivým subjektům; identifikace schránek je založena na zvláštních bezvýznamových identifikátorech; přihlašování do schránky se provede kombinací zvláštního bezvýznamového identifikátoru schránky a PIN příslušného uživatele schránky (je-li více uživatelů příslušné schránky např. u právnických osob, má každý uživatel vlastní PIN, schránka tak rozpozná, kdo se do schránky přihlásil); tento způsob přihlašování nevyžaduje elektronický podpis a tak mohou schránky (např. jako doručovací adresa pro úřední písemnosti) používat i subjekty, které nejsou držiteli elektronického podpisu. Návrh počítá, že datové schránky by byly právnickým osobám a všem úřadům zřízeny obligatorně a fyzickým osobám fakultativně na žádost. Veškeré úkony, které jsou prostřednictvím elektronické přepážky činěny jsou strukturovány tak, že výsledkem je vždy strukturovaný dokument, který lze bezproblémově evidovat a archivovat. Veškeré úkony, které jsou prostřednictvím elektronické přepážky činěny jsou ekvivalentní úkonům učiněným písemně.

III. Soubor opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice

Organizační změny

Praxe v minulosti ukázala, že Ministerstvo informatiky jen velmi stěží prosazuje své plány a projekty a to zejména proto, že mělo velmi slabé postavení mezi ostatními resorty. Je proto na místě vytvořit optimálnější prostředí pro prosazování eGovernmentu, které povede ke zpřehlednění a zjednodušení procesů ve veřejné správě a poskytne tak ve výsledku významně kvalitnější a komfortnější služby občanům.

Pro provedení organizačních změn musí být nejdříve provedena změna zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tou by k 1.1. 2007 zaniklo Ministerstvo informatiky jako ústřední orgán státní správy, v jehož čele stojí člen vlády. Kompetence Ministerstva informatiky by byla rozděleny následovně:

1. Ministerstvo vnitra se stane ústředním orgánem státní správy pro eGovernment.
2. Ministerstvo průmyslu a obchodu se stane ústředním orgánem státní správy pro elektronické komunikace a poštovní služby, s výjimkou věcí svěřených do působnosti Českého telekomunikačního úřadu.
3. Vznikne Rada vlády pro informační společnost jako poradní orgán vlády, která bude navrhopvat vládě jak koordinovat rozvoj eGovernmentu a definovat a formulovat strategie, cíle a politiky vlády v oblasti informační společnosti. V čele Rady vlády pro informační společnost bude stát člen vlády a členy budou odborní zástupci ústředních orgánů státní správy, odborní zástupci asociace krajů a svazu měst a obcí, případně další odborníci.

Zánik Ministerstva informatiky se projeví ve změnách jednotlivých právních předpisů, tak jak je uvedeno v následující tabulce.

Právní předpis	Oblast, kterou pokrývá	Kam nově zařadit
zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy	ISVS	MV ČR
zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon,	Kritická infrastruktura u el.komunikací	MV ČR
zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných	Centrální adresa	MMR

dražbách,		
zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,	Povinně úřady zveřejňované informace	MV ČR
zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách,	elektronické nástroje v zadávacích řízeních	MMR
zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu,	epodpis	MV ČR
zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví,	Vyhláška k formě dat k protokolu o kvalitě vody koupališť	MZ ČR
zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách,	poštovní služby	MPO
zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích,	el. komunikace	MPO

Budování jednotného místa pro kontakt občanů s veřejnou správou - CZECH POINT

Vláda si klade za jeden ze svých cílů zjednodušit občanům život při komunikaci s úřady, tedy aby si je mezi sebou jednotlivé úřady či dokonce jen úředníci mezi sebou neposílali, ale aby na jedno místě mohl občan vyřídit veškerou svou komunikaci s veřejnou správou. Smyslem je tedy vytvořit síť CZECH POINTŮ - Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál. Tedy místo, kde občan bude moci získat veškeré údaje, opisy a výpisy, které jsou vedeny v centrálních veřejných evidencích a registrech, získat veškeré údaje, opisy a výpisy, které jsou vedeny v centrálních neveřejných evidencích a registrech ke své osobě, věcem a právům, mít možnost ověřit dokumenty, listiny, podpisy a také provést konverzi dokumentů do elektronické formy, mít možnost podat jakékoli podání ke kterémukoli úřadu státní správy, mít možnost získat informace o průběhu řízení ve všech věcech, které k jeho osobě vede stát či jiné orgány veřejné moci. Základem této sítě by se měly stát obecní úřady, ale i další subjekty, které získají k provozování těchto CZECH POINTŮ oprávnění.

Přestože si je vláda vědoma, že projekt CZECH POINT bude moci plnohodnotně fungovat až po vytvoření a propojení centrálních registrů veřejné správy, tak i v současnosti lze vytvořit podmínky pro to, aby občané mohli na jednom místě získat výpis některých registrů. Proto předloží legislativní úpravu, která v první fázi umožní na jednom místě získat výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů či živnostenského rejstříku.

Rozvoj eDemocracy – zapojení občanů do legislativního procesu

Základem je připravit návrh legislativní úpravy, která stanoví jasná pravidla pro přijímání všech právních předpisů, které ukládají nebo na jejichž základě jsou ukládány ať již občanům či podnikatelům určité povinnosti něco vykonat, zdržet se nebo strpět. Součástí těchto pravidel bude povinnost provádět při přijímání uvedených právních předpisů veřejné připomínkové řízení prostřednictvím internetu a dále povinnost vypořádat každou obdrženu připomínku a zveřejnit výsledky připomínkového řízení. Cílem této úpravy je vytvořit transparentní prostředí v legislativním procesu a dosáhnout vyšší kvality takto přijímaných právních předpisů. Každý návrh právního předpisu by měl být vedle dokumentace obsahující vypořádané připomínky doplněn i o dokumentaci obsahující cíl, kterého má být návrhem právního předpisu dosaženo; odůvodnění, proč nemůže být cíle dosaženo svobodným rozhodováním subjektů o vlastních záležitostech nebo jinými samoregulačními mechanismy; vyčíslení předpokládaných pozitivních dopadů navržené právní úpravy na základě důkladné analýzy rizik; vyčíslení předpokládaných negativních dopadů navržené právní úpravy, včetně dopadů na občany, podnikatele, samosprávu a státní správu; zpracované srovnání s jinými možnými řešeními problému, včetně varianty bez změny stávající situace a varianty bez zásahu státu do rozhodování subjektů v rámci soukromoprávních vztahů.

Elektronizace procesů ve veřejné správě

Pro zjednodušení procesů ve veřejné správě je potřeba implementovat elektronickou formu komunikace nejen ve vztahu občan a úřad, ale také uvnitř jednotlivých úřadů a také při komunikaci mezi úřady samotnými. Vláda proto připraví návrh legislativní úpravy, která umožní použít elektronické dokument i v těch případech, kde je dosud možné používat jen formu listinou. Dále navrhne úpravu pro zjednodušení elektronické komunikace jak mezi občany a úřady, tak mezi úřady samotnými a to včetně možnosti vedení elektronických spisů.

Vláda dále zváží možnosti jak umožnit občanům používat pro některé druhy komunikace s veřejnou správou rozhraní zabezpečených profilů k bankovním účtům občanů v aplikacích elektronického bankovníctví (např. pro vyplňování statistických informací)

Budování centrálních registrů a sdílení dat

Pro dosažení efektivního fungování úřadů je nepochybně zapotřebí vytvoření centrálních registrů veřejné správy a umožnění sdílení dat v nich obsažených. Proto je nezbytné bezprostředně zahájit intenzivní práce na této problematice s využitím již zpracovaných materiálů jako je např. analýza a návrh registru územní identifikace, adres a nemovitostí schválená usnesením vlády č. 1306/2005 nebo návrh řešení vytvoření hospodářského registru schváleného usnesením vlády č. 562/2006. Je více než žádoucí, aby nad řešením centrálních registrů a sdílení dat mezi nimi byla dosažena široká politická shoda a získaná podpora od odborné veřejnosti. Ačkoliv je zjevné, že vybudování centrálních registrů a jejich propojení bude trvat několik let, je zapotřebí pro stabilní ukotvení institutu centrálního registru v celém systému již nyní při jejich budování stanovit zákonnou formou jasná organizační a technická pravidla. Centrální registry jejichž obsah je majetkem státu by jako informační systém veřejné správy měly mít jediného správce, kterým by byla organizační jednotka Úřadu vlády České republiky – Kompetenční centrum pro správu centrálních registrů. Provozovatelem těchto systémů by byly jednotlivé dotčené resorty, ostatní orgány, které by do těchto registrů mohly vstupovat v rámci své působnosti by měly povahu jen vkladatele dat.